

271

32.

120.

Šestdeset
malih povestij
za otroke.

Poleg italijanskega izvirnika
spisal

Janko Leban,
nadučitelj v Begunjah pri Cerknici.

Ljubljani, 1891.

Založil Janez Giontini.

MM 246

111246

F2C 1185/1953

Ubog slepec.

Milutin je bil ubog, še mlad slepec. Ni mogel gledati v obraz svojim roditeljem, ne bratom, ne tovarišem. Hodil je okoli tipajoč s palčico. Odkod pa je prihajalo, da je bil Milutin tako nesrečen? Poslušajte! Kot deček je nekdaj skrivši vzel svojemu očetu nekaj smodnika. Da se poveseli, približa se mu z gorečo užigalico, da ga sežgè. Ali smodnik se uname, še predno se je Milutin mogel umakniti. Osmodi mu oči in ga oslepi.

Otroci, spominjajte se nesreče Milutinove ter se ne igrajte s smodnikom!

Bodite odkritosrčni!

Milica je bila sladkosnedna deklica. Da bi ji mati kupila sladkih škrlic*), dejala je večkrat: „Mati preljuba, grlo me boli“. Mati ji je sprva verjela ter ob taki tožbi kupila sladkih škrlic. Toda Milica je svojo tožbo o bolečem grlu ponavljala prepogosto. Materi se je tedaj zazdelo, da Milica ni odkritosrčna,

*) „Sladke škrlice“ imenujejo v Avberu iz mastopljenega sladkora napravljene male čvetoce, katere v Gorici poznajo z imenom „cidele“.

in da takó govori le zategadelj, ker bi rada molzgala sladke škrlice. Zatorej je ni več poslušala. Nekega dne se pa Milice res loti bolezen v grlu. Matere jame prositi: „Mati preljuba, grlo me boli“. Ali mati se za njeno tožbo ni zmenila. Milica je jokala in jokala, pa nihče ji ni verjel. Morala je trpeti: niti pomiloval, niti zdravil je ni nikdo. Zdajci je Milica spoznala, da treba človeku biti vselej odkritosrčnemu.

3.

Ljubite uboge nesrečnike!

„Zeló sem ubog in razen te strgane obleke nimam nobene druge. Mrazi me, hudo me mrazi. Vrhu tega sem zeló lačen. Sam sem na tem božjem svetu. Oh, kdo mi podari krajcar ali dva, da si kupim malo kruha?“ — Takó je tožil ubog starček, ki je stal tik cerkvenih vrat. Njega pride Vrharjev Tone. V ubogemu možu podari nekaj prihranjenih krajcarjev, ki jih je imel pri sebi. Kakó je bil vesel, da je mogel pomoči revnemu možu!

4.

Lenuh.

Radovanček je bil pravi lenuh. Mati je morala delati ž njim kakor z votlim jaj-

cem, ako je hotela, da je zjutraj vstal. Ko mu je velela: vstani! pričel je jokati, viti se, ter se je delal bolnega. Nekega jutra je zopet rekel, da ga boli glava, le da ne bi mu bilo treba vstati. V tem pa pride Radovančkov strije, postavi v sobi pred spalnico poln zavitek orehov na mizo ter zavpije: „Kje je Radovanček? Nekaj sem mu prinesel!“ — „Radovanček je bolan“, dejala je mati. Deček, ki je bil slišal strijčev glas, pa zakriči: „Mati, mati, meni je že dobro!“ Mati pa odgovori:

„Len deček, kateri spi,
Darilo zamudi.“

Orehe razdelim med tvoje bratce, ki niso taki lenuhi, kakeršen si ti“.

Radovančka je to izmodrilo. Odslej ni več lenobe pasel.

Varujte šolske
Varujte šolske knjige!

Dober učenec rad hodi v šolo ter skrbno varuje šolske svoje knjige. Zorko pa ni bil tak učenec. On je rad le praznoval. Veselo je poskakoval, če katerega dne zaradi učiteljeve bolezn ni bilo šole. Njegovo „Berilo“ je bilo raztrgano in zamazano, da se je človeku gnusilo vzeti je v roko. Oče mu je kupil novo „Berilo“; a kaj je pomagalo to?

V nekoliko dneh je bilo tako in še slabše kakor prejšnje. — Vidite, ljubi otroci: Zorko je bil nemaren učenec. Nemarnost učenčeveo pa spoznamo že po njegovi šolski knjigi! Dobro si zapomnite to!

6.

Ne zasmehujte ubogih ljudij!

Popoldanska šola je nekega poletnega dne ravnokar končala. Nekateri otroci so se mirno razhajali domov. Nekaj pa jih je sledilo ubogemu, a pridnemu učencu Matevžku, glásno pojoč:

Matevžek naš, ha! ha! ha! ha!
Raztrgane čevljičke imá,
Da prsti vên mu glédajo,
Mušice ná-nje sedajo.

Ubogi Matevžek je ves žareč hodil pred to otroško drhaljo. Sram, hudo sram ga je bilo in bridko je jokál.

Glejte, ljubi moji otroci: učenci, ki so Matevžka zmirjali, bili so hudobni. Kaj pa je mogel Matevžek, če mu njegov ubogi oče ni mogel kupiti novih čevljičkov? Tudi uboge ljudi moramo ljubiti in, če nam je mogoče, pomagajmo jim! Zasmehovati pa jih ne smemo zaradi njih uboštva, kajti tudi oni so otroci božji!

7.

Okno.

Mali Lipe je imel navado, da je zmerom rad slonel na oknu ter gledal na ulice. Stariši tega niso bili zadovoljni, celó prepovedali so mu bili to. On pa jih ni ubogal, in zmerom ga tudi niso mogli opazovati. Nekega jutra, ko je sam bil v sobi, podstavi si zopet stol, stopi nanj ter se nasloni na okno. V tem prileti pisan metuljček na lonec za cvetice, ki je stal na oknu. Lipe hoče prijeti metuljčka, a lahkokrila živalca odleti na ulice. Deček hlastno seže po odletelem metuljčku. Pri tem pa izgubi ravnotežje in pade na ulice... Mislite si, kak krik, kak strah je nastal na ulicah! In kako so jokali Lipetovi stariši pri pobitem dečku! Polumrtvega odneso v posteljo in pokličejo zdravnika. Lipe je sicer s časom zopet ozdravel, a minilo ga je bilo veselje, še dalje naslanjati se na okno.

8.

Opoldansko zvonjenje.

Opoldansko zvonjenje je mnogim ljudem v veselje. Učenci tedaj idejo iz šole domov. Doma že čakajo stariši nekaterih otrok. S stariši otroci sedejo h kosilu, ž njimi se po-

govarjajo in šalijo. A ti srečni otroci naj ne zabijo revčkov, ki nimajo kosca kruha, da bi si ž njim utolažili lakot! Takim nesrečnikom opoldansko zvonjenje ni v nobeno radost. Pomagajmo jim, kajti naša dolžnost je, da se v sreči spominjamo ubogih trpinov!

9.

Kaznovana radovednost.

Brdnikov Slavko je bil do kraja radoveden deček. Hotel je vse videti, vse vedeti in znati. Nekega dne je naprosila njegova mati svojo prijateljico, naj ji posodi mačko, ker pri Brdnikovich so imeli dokaj mišij. Prijateljica ugotovi tej njeni želji ter prinese mačko v košu k Brdnikovim. Komaj ugleda Slavko koš v sobi, že hoče vedeti, kaj je v njem. „Povedala ti bodem pozneje“, dejala mu je mati, „za zdaj pusti koš z mirom“.*) To izrekiši ide iz sobe. Slavko ni mogel strpeti od same radovednosti. Ko hitro je bil sam, vtakne skozi malo odprtino prst v koš, da bi otipal, kaj je v njem. A v tem trenutku ga mačka hudo ugrizne v prst, da od bolečine zakrikne. Mati na ta krik zo-

*) „Pusti me z mirom“ pravi narod na Kanalskem, namesto „pri miru“.

pet priteče v sobo, kliče: „Prav se ti godi, radovedniku! Nadejem se, da bodeš odslej znal bolje brzdati radovednost svojo!“ Slavko od tega dne res ni bil več tako pretirano radoveden.

10.

Škodoželjni otroci.

V nekem mestu je živel nekaj hudobnih otrok. Krožili so po mestu in, ko jih nihče ni videl, narejali so tu pa tam obilo škode. Na javnem vrtu so n. pr. pomandrali več redkih in lepih rastlin. Po ulicah so pobili več stekel na svetilnicah. S kratka: uganjali so take hudobije, da je vse mesto bilo ježno na nepoznane zločince. Todá zaslužena kazen jim je bila za petami! Mestni stražniki so dobili povelje, naj se potrudijo, da pridejo zločincem na sled. In res, posreči se jim nekega večera zasačiti te otroke, ko so po lepo pobeljeni hiši pisali z oglijem. Tedaj pa so mladi zločinci milo jokali in prosili odpuščanja. A nič jim ni pomagalo. Morali so v ječo ter prebiti zaslužno kazen; vse mesto pa je bilo veselo.

Pri miru pusti vsako stvar,
Ne delaj škode nikedár!

Užigalice.

Vida je našla na ulici zabojček užigalic. Prišedši domov, molčeč odide v svojo spalnico in prične tam užigalice užigati. Po nesreči ji pade goreča užigalica na krilce, katero je v hipci v plamenu. Vida začne obupno kričati. Oče in mati pritečeta v sobo; a ji dosti pomagati nista mogla. Vsa opečena v nekaj urah izdihne mlado svojo dušo. Žalostni njeni stariši pa so še dolgo po njeni smrti pripovedovali otrokom o nesreči Vidini ter vselej pristavljali resno svarilo: „Otroci, ne igrajte se z užigalicami, ki so že mnogokrat zakriville velike nesreče!“

Neusmiljeni Ivko.

Ivko je imel lepega ptiča. Ne da bi zanj skrbel, še perje mu je nekega dne jel puliti iz perutnic. Oče, to videč, pokliče hudobnega dečka k sebi ter mu potegne las z glave. Ivko zakriči in prične jokati. Oče pa mu reče: „Če te takó boli, ako ti jeden sam las izrujem z glave, koliko še mora boleti ubozega ptička, da perje raz njega trgaš! Otrok moj: ne delaj nikomur tega, česar nočeš, da bi tebi drugi storili!“

Milosrčni Bogdan.

Bogdan je bil deček milega srca. Nekega jutra, ko je šel v šolo, ugleda bosega ubožčka, ki je prosil ubogajme. Bilo je pozimi, in sneg je naletaval. Ubožček se je tresel od mraza in glada. Bogdan se ga usmili, stopi k njemu ter mu poda kos kruha, ki ga je imel v žepu.

O tem plemenitem njegovem činu zvé Bogdanov učitelj. Dečka javno pohvali v šoli ter otrokom priporoča, naj kolikor morejo posnemajo milosrčnega Bogdana.

Ubogaj stariše!

Lojzek je bil neposlušen deček. Mati ga je zaradi tega večkrat svarila. Lojzek ji je vselej obljubil, da se poboljša; a obljube svoje ni spolnil. Nekega jutra je Lojzkova mati pospravljala v sobi. V tem sliši bolestni krik na ulici. Gré k oknu, da pogleda, kaj je. Zdajci ugleda Lojzka na ulicah ležečega in milo jokajočega. Deček se je bil spotaknil, padel in si nogo — zlomil. Mati je Lojzka večkrat svarila, naj ne hodi sam na ulice. Zaman: deček ni ubogal. Hromi Lojzek se je vse svoje živé dni spominjal

nepokornosti svoje! Takó je bilo, je in ostane:

Kdor roditeljev ne vbóga,
Vselej tepe ga nadlôga!

15.

Laž ima kratke noge!

„Milanček, ti si pojedel jagode, katere sem kupila, da jih očetu pripravim za kosilo, saj veš, da jih rad jé!“ Takó je nekega dne dejala mati sinčku svojemu. Milanček pa se odreže: „Ne, mati, ne, jaz nisem pojedel jagod“. — „Nu, pa pridi sèm, dà te pogledam, veli mu mati. Deček steče k materi in znova trdi, da je nedolžen. Ali ustnice njegove so bile še vse rufdeče od zavžitih jagod. Mati Milančka ostro posvari ter ga za njegovo lažnivost kaznuje s tem, da je ves dan moral prebiti ob samem kruhu in vodi. Da je resnico govoril, mati bi mu bila odpustila in ne bi ga bila kaznovala.

Otroci, ne lagajte se, kajti laž ima kratke noge!

16.

Dobri deklici.

Mati je imela dve hčerki: Zorko in Milico. Obe ste bili takó dobri, takó uljudni,

pridni, pobožni, da je bilo veselje. Ljudje, ki so ji poznali, vzkliknili so večkrat: „Oj, srečna mati, ki ima taki hčerki!“ A tudi mati njijna je bila svojih hčERIC srčno vesela. Večkrat je dejala svojim prijateljicam: „Glejte mojo Zorko in Milico! To sta moja dva angeljčka! Oj, kakó sem hvaležna Bogu, ki mi je dal taki hčerki!“

Dobri otroci so veselje svojih starišev!

17.

Nemarni Srečko.

Srečko ni rad hodil v šolo. Bilo ga je treba vsak dan skoro siloma tirati vánjo. Ker ga ni veselilo učenje, zato tudi ni znal ne čitati, ne pisati, nikar pa računati. Nkega dne je prišel v šolo šolski nadzornik ter je izpraševal učence v čitanji. Vsi so dobro znali, samo Srečko se je zardel ter osramočen glavo povetil . . .

Kolika sramota, če človek niti čitati ne zna! —

18.

Spoštuj starost!

Tonček in Poldek sta bila brata. Nkega zimskega jutra sta skupaj odhajala v šolo. Hud mraz je razsajal, in velika po-

žled je bila po ulicah. Ubog starček jima naproti prileze po ulicah, opiraje se ob palico. Nekje se mu spodrsne in revež pade na ulice, kakor je bil dolg in širok. Tonček, to videč, zasmeye se glasno. Poldek pa žalosten teče k starčku ter mu hoče pomagati na noge. Starček, ki se k sreči ni bil pobil, pobere palico, upré se v fantiča ter vstane. Potem Poldku v roko segne, rekoč: „Hvala ti lepa, dobri deček!“ Obrnivši se k Tončku pa nadaljuje: „Ti pa sramuj se, neusmiljenik! Uboge, nezmožne starčke zasmehovati, to je velika pregreha“.

Tončka je bilo zeló zeló sram...

19.

Mala blebetavka.

Ljubomira je bila žlobudrav otrok. Hotela je vse videti in znati. Vrh tega je blebetala zdaj o tem, zdaj ob onem, da ni bilo ne konca ne kraja. Ko je prišla iz šole domov, že je pričela: „Mati, ljuba mati: hči našega gospodarja je bila danes kaznovana, ker ni ničesar znala“. Drugóč zopet: „Mati, ljuba mati: sosedovo Milico je danes učiteljica kaznovala, ker je imela umazane roke“. In tako vam je Ljubomira zmerom imela povedati kako novico.

Nekega dne pa ide Ljubomirina mati v šolo ter vpraša gospodično učiteljico, kako se Ljubomira uči. „Slabo, jako slabo“, odgovori učiteljica. „Ljubomira je zadnja v šoli. Niti črk že zdaj ne pozna.“ Mati se obrne k Ljubomiri, rekoč: „Ali slišiš, Ljubomira, ali slišiš? Čemu misliš na druge, pazi rajši nase!“ Na to mati vse pové, koliko po nepotrebnem Ljubomira govori ter deklico osramoti vpričo vse šole. Prav je storila!

20.

Škarje.

Vojteh je imel grdo navado, da je strigel, kar mu je prišlo v roko, če je le škarje dobil. Nekega dne je pozabil Vojtehov oče v spalnici na mizi petak. Vojteh vzame bankovec ter prične s škarjami izrezljevati konjička. Stariši so ga za to lahkomiselnost delo ostro kaznovali. Skrivali so pred njim škarje, kolikor so mogli. Vendar je Vojteh toliko časa stikal po vseh kotih, da jih je časih našel. Nekega jutra pritihotapi v šivalnico svoje matere. Tu najde škarje in prične striči kos platna. V tem stopi Vojtehov oče v sobo. Vojteh se prestraši, spomni se svojega pregreška ter zbeži. A pri tem spodleti, pade s škarjami v roki

ter si prebôde okó. Mnogo je moral trpeti; milo so jokali stariši njegovi. A okó Vojtehu vender ni ozdravelo. Oslepel je nánje.

21.

Najdene reči treba vrniti!

Neki deček najde na cesti novčarko. Odpré jo: v nji sta bila dva svetla srebrna goldinarja. Deček od veselja poskoči, vtakne novčarko v žep ter steče po cesti dalje. V tem divjem diru se zaleti v neko žensko. Bila je to revna dekla. Jokaje je tožila, da je izgubila novčarko z dvema srebrnima goldinarjema. Denar ni bil njen, ampak dobila ga je od svoje gospodinje, da nakupi nekaj potrebnega živeža. Deček segne v žep, ter dekli izroči najdeno novčarko z dvema srebrnima goldinarjema. Potolažena in oveseljena dekla vzame novčarko, blagoslavlja poštenega dečka ter odide svojo pot.

22.

Ne šali se!

Grozdana je jako ljubila svojega bratca Slavka ter mu postrezala, s čimer koli je mogla. Tudi Slavko je ljubil sestrico svojo. Le škoda, da je imel razvado, da se je rad z njo šalil. Nekega jutra, ko se je Slavko

v sobi učil, hotela mu je Grozdana prinesti zajterk, to je skledico kave. Slavko jo sliši prihajajočo ter koj sklene, pošaliti se ž njo. V ta namen se skrije za vrata, in ko Grozdana stopi v sobo, zatuli ji nenadoma za hrbtom. Grozdana se močno prestraši, in zajterk ji pade na tla. Deklica prične trepetati liki trepetlika. Morali so jo spraviti v posteljo. Slavko je ostal brez zajterka. Hudo mu je bilo gledati trpečo sestrico.

Odslej se pa ni šalil nikoli več.

23.

Ne zasmehuj nikogar!

Blažek ide nekega dne z materjo po cesti. Sreča nekaj siromašnih otrok, ki so bili umazani in kaj slabo oblečeni. Blažek prične na vse grlo kričati: „Mati, mati, pogledjte one otroke tam! Oj, kakó so grdi, razcapani, umazani!“ Potem se prične krohotati, kakor bi bil zblaznel. Toda, ker je imel svoje oči uprte le na revne otroke in ni gledal, kam stopa, izpodrknje in pade na tla. Prav tisti dan je deževalo in cesta je bila blatna. Blažek si ni zamazal le lepega svojega oblačilca, ampak tudi obraz in roke. Ko ga mati vzdigne, bil je*podoben dimničarju. Res smešno ga je bilo gledati, kakó je umazana usteca ubiral v jok in kakó je

obupno klical. Revni otroci pa, katerim se je Blažek prej smejal, niso se smejali. Sočutno pritečejo k njemu ter ga vprašajo, če se je udaril. Tedaj pa se je Blažek sramoval, da je zasmehoval te sicer revne, a dobre otroke.

24.

Naglica nikoli ni prida.

Božidar in Ciril sta si bila brata. Nkega dne jima reče mati: „Dobila sem v darilo krožnik lepih breskev. Nekaj teh sem namenila tistemu izmed vaju, ki bo danes pridnejši v šoli in ki prej pride domov, ne da bi se ustavljal po cesti. Komaj šola mine, steče Božidar kakor veter domov, češ da breskve dobi. Ali v tej naglici spotakne se ob kamen in si tako hudo poškoduje nogo, da je komaj šepal domov. Ciril pa je pametno in polagoma hodil domov, kamor je prišel prej nego brat. Mati ga je pohvalila in dobil je breskve. Verjemite mi, ljubi otroci: „Naglica nikoli ni prida“.

25.

Uči se od mravelj!

Vladislav ugleda mravljo, ki je valila pšenično zrno. Zrno je bilo precēj debelo,

mravlja pa prav majhna. Zaradi tega se je drobna živalca obilo trudila, da bi zrno privalila v mravljišče. Ko je bilo zrno že prav blizu mravljišča, vzame je Vladislav ter vrže nekoliko strani. To je večkrat ponavljal. Kaj je storila mravlja? Vselej je pohitela za zrnem ter je skušala zopet privaliti do mravljišča. Nagajivi Vladislav se pa vendarle nič ni učil od potrpežljive mravlje. Gorje njemu, ki bi se bil drznil takniti se njegovih rečij ali pomešati igrače njegove!

Otroci dragi! Učite se tudi od mravelj biti delavni in potrpežljivi.

26.

Sneg.

Zapadel je bil sneg. Mnogi otroci so se kratkočasili s tem, da so napravljali snežene kepe ter se prav čvrsto kepali. Nesreča je hotela, da prileti dobro stisnjena kepa nekemu dečku v oko. Udari ga takó hudo, da mu okó takoj zateče. Deček prične od bolečine jokati in obupovati. Vidite, kam vodi neprevidna igra! Igrajte se, ljubi otroci, a izbirajte si take igre, ki so nedolžne in vam ne bodo škodile!

Bahavna Malinka.

Malinka je bila bahavna deklica ter je zaničevala svoje součenke. Dejala jim je: „Jaz nisem kakor vedruga beračice, ki morate še o dežji hoditi peš. Moj oče je bogat, ima lepo kočijo, in jaz se lahko vozim“. Takó se je hvalisala Malinka. Pomislila pa ni, da tudi bogastvo ni stalno, pomislila ni na resnični prěgovor, ki pravi: „Kakor prišlo, tako prěšlo“. Nekega dne zadene njenega očeta huda nesreča, to je: po nesrečni kupčiji je izgubil vse svoje imenje. Ubožec je moral prodati vse svoje premično blago in tudi lepo svojo kočijo.

Odslej pa je Malinka peš hodila tudi o deževnem vremenu. A njene tovarišice ji tega niso sponašale, ker so bile dobre. Še celó resnično milovale so nesrečnico. Vender pa je bila Malinka prav žalostna, ker jo je trla revščina ter grizla vest, da je bila nekđaj tako nečimerna.

Blagor milosrčnikom!

Davorin, meščanski deček blazega srca, sprehajal se je z očetom po mestu. Približa se jima ubog starček z lepim belim psom.

Deček ugledavši psa, radostno zakliče: „Pogledi, pogledi, oče moj! ni li to lep belinček?“ Tedaj pristopi k njima ubogi stari mož, govoreč: „Gospod, bi li kupili psa?“ — Ker je deček toliko prosil očeta, naj kupi psa, pogodi se oče za žival ter starčku odšteje denar. Ko je pa starček denar prejemal, milo je jokal. „Zakaj se jočete?“ vpraša deček. Starček pa odgovori: „Ta pes je bil zadnji moj zvesti prijatelj, ki mi je ostal. A potreba me sili, da ga prodam, da kupim kruha stradajoči svoji družini“.

Davorinov oče, slišavši to, sinu prigo-varja, naj starčku pusti psa in denar. Milosrčni deček je rad privolil v to. Starček pa je vesel odhajal s psom, blagruje dobrega gospoda in vrednega mu sina Davorina.

29.

Stara mati.

Marijana je bila jako stara žena. Vid ji je bil oslabeled in hodila je stežka, naslanjaje se ob palico. Unuček Stanko je zelo ljubil staro svojo mater. Vodil jo za roko, da ne bi se spotaknila. Če je kje dobil dober grižljaj, že je prinesel stari materi tudi nekoliko, da je pokusila. Tedaj pa mu je starica rekala: „Bog te blagoslovi, Stanko moj dragi! On ti povrne, kar si mi dobrega storil!“ In prav je govorila stara Mari-

jana; kajti Bog hoče, da ljubimo stare ljudi in jim pomagamo.

Otroci, posnemajte Stanka!

30.

Mati ne vara!

„Ubogaj me, sinček moj,“ dejala je mati svojemu Dorčetu. „Ne bodi tako trmast, ker se bodeš kesal“. Toda ni hotel verjeti, da ga mati ne vara. Ni hotel verjeti, da je to, kar mati pravi, le njemu na dobro. Nekega dne ugleda oso. Mati mu reče, naj jo pusti pri miru, ker ose pikajo. Toda to se mu je zdelo neverjetno. Bolj ko je osa letala od rastline do rastline, bolj jo je preganjal. Naposled se osa skrije v nekem cvetu. Deček se cvetu približa prav počasi, pokrije ga z roko ter prime oso. Toda v tem trenutku ga osa tako močno piči v roko, da mu brž zateče. Dorče se jame na glas jokati in trpeti je moral velike bolečine. A vsega tega bi ne bilo, da je svoji materi verjel in jo lepó ubogal.

„Oj, otrokom vsem gorje,
Ki se materam gluše!“

31.

Na ulicah se spodobno vêdite!

V neki vasi je bil na trgu vodnjak, kateri na jedni strani ni imel obzidka.

Vodnjak je bil do polovice napolnjen z vodo. Nekega dne pridirjajo poredni otroci na trg in se prično loviti okoli vodnjaka. Najhujši je bil Mihčev Janezek. Divje kričeč je vihral za svojimi tovariši, kakor blazen. Toda kaj se zgodi? Ker je v svoji gorečnosti premalo pazil, ponesreči se in pade v vodnjak. Njegovi tovariši, to videč, pričnejo na vse grlo kričati na pomoč. Res priteče mnogo vaščanov, da bi rešili ponesrečenca. Toda, ko ga potegnejo iz vodnjaka, Mihčev Janezek ni več dihal. Njegovi stariši so bili šli z dóma na delo. Ko se vrnejo zvečera domov, najdejo Janezka mrtvega. Oh, kakó so ubogi stariši tožili in jokali; pa pomočka ni bilo nobenega!

32.

Zvesti pes.

Gospodar nekemu psu je obolel. Zvesta žival leže k njegovi postelji in ni je bilo mogoče odpraviti. Gospodar umrje. Pes, ves pobit, z povešenim repom, spremlja mrhča na pokopališče. Tam leže na njegov grob. Domov se ni hotel vrniti.

Dva dni pozneje ugleda pogrebnik luknjo na grobu omenjenega moža. Približa se grobu in spozna pokojnikovega psa! Uboga žival! Izkopala si je bila luknjo na grobu

gospodarjevem ter legla vanjo! Pogrebnik naznani to pokojnikovim sorodnikom. Ti pridejo po psa ter ga nesó domov. Toda bilo je zaman; pes ni hotel ne jesti ne piti. Tri dni potem je poginil.

Oj, koliko je otrok, ki bi se imeli od tega psa učiti ljubezni in zvestobe do svojih starišev in do gospodarjev!

33.

Bolna deklica.

Stanislava je bila siten otrok. Kader je pa malo obolela, bilo ni strpeti ž njo. Tedaj ni bila nikoli zadovoljna; jokala in jokala je, da je bil pravi križ ž njo. Mati jo je vprašala: „Hočeš li ozdraveti, Stanislava?“ — „Dà, dà, hočem ozdraveti!“ dejala je deklica. — „No, če hočeš ozdraveti, pa pij zdravilo“. Toda, ko je mati že nalila žličico zdravila, kujala se je Stanislava. Hotela ni ničesa vedeti o zdravilu. „Torej ne bodeš pila? Pa bodi bolna!“ — „Ne, ne, nečem biti bolna!“ — „Zakaj torej ne piješ zdravila?“ — „Zato ne, ker je hudo, ker je slabo“. — Tako se je morala Stanislavina mati preganjati s sitno svojo hčericco. A ker se deklica ni dala zdraviti, bila je tudi zmerom bolehná.

Ne igrajte se z orožjem!

Brata Peter in Pavel sta bila sicer dobra otroka, le nekoliko preživa. Vsak dan sta si umislila kaj novega. Njijin oče je bil nekdam vojak. Imel je še sabljo in več takega vojaškega orožja. Nekega dne sta bila otroka sama v sobi. Peter vzame očetovo sabljo, ki je bila daljša od njega, dá Pavlu palico ter reče: „Pavel, igrayva se vojake! Ti si vojak prostak, jaz pa general. Torej pozor!“ To rekši jame sukati sabljo in mahati ž njo okoli sebe, kakor bi v resnici bil general. Ali konec tej šali je bil prav žalosten. Peter v neprevidnosti svoji Pavla težko rani v lice. Tedaj je nastal velik obupen krik po hiši. Pavlovo mlado življenje je bilo v nevarnosti. Peter pa, ves skrušen, jokal je milo in prosil bratca svojega odpuščanja.

Pavel je sicer ozdravel: a znamenje na lici mu je ostalo vse žive dni. Peter pa, videč ga, očital si je zmerom neprevidno svoje dejanje.

Umazani Tonček.

Tonček se niti toliko ni potrudil, da bi se bil znal sam umivati. Nekega dne

matere ni bilo doma. Tonček se je valjal po zemlji ter uganjal sto norčij. Vsled tega si je bil tako zamazal obraz, da je bil podoben — šemi. V tem pa zazvoni v šolo. Nekateri součenci ga pridejo klicat, naj gre ž njimi v šolo. „A prej si umij obraz,“ reko mu. Tonček pa odgovori: „Ne znam“ in ide tako zamazan v šolo. Ko stopi v šolo, in ga otroci vidijo tako zamazanega, zaženo glasen krik. Učitelj jih sicer za to nesposobnost pokara, a zapodi umazanega Tončka domov, naj se umije. Odslej se je pa Tonček zmerom umival, tudi če matere ni bilo doma.

36.

Ne lučajte kamenja!

Makso je bil razposajen otrok. Naj bi mu kdo tudi stokrat dejal, da se ne spodobi kamenja lučati, vender si tega ni zapomnil. Če je na cesti le našel kamen — frk, ž njim v zrak! Nekega dne je na tak način ranil dečka, ki je baš šel po cesti. Makso so stariši za to trdo kaznovali; pa pomagalo ni dosti. Nekoč najde na cesti debel kamen. Dvigne ga in vrže v zrak. Nesreča je hotela, da debeli kamen Maksu samemu prileti na glavo. Bil je potem jok in stok. Kri je curljala malopridniku iz ranjene glave. Mnogo je moral trpeti.

Sčasom je sicer ozdravel; pa na čelu mu je ostalo neizbrisno znamenje. Odslej se pa Maksu ni ljubilo več kamenja lučati.

37.

Ljubeznivi součenci.

Gospod učitelj Dobromil je bil blag mož. Otroci so ga ljubili kakor očeta svojega in učili so se mu prav pridno. Samo jeden med njimi — mali Mirko — bil je nepokoren in se ni hotel ničesar učiti. Gospod učitelj je bil zaradi tega jako žalosten. Večkrat je dejal: „Mirko je svojim tovarišem v veliko nadlogo, a šoli v sramoto. Kakó lepó bi pač bilo, da bi se vsi moji učenci dobro učili in bi bili dobri!“

Kaj storé brdki součenci Mirkovi? Jamejo nemarniku prigovarjati: „No, Mirko, zakaj pa nisi tudi ti dober in se ne učiš, kakor mi? Dej, dej, poboljšaj se! Vsi te bodémo radi imeli“. Tako govoreč dal mu je ta hruško, drugi jabolko, tretji breskev. S kratka: vsi so se mu laskali ter mu večkrat darovali kaj od svoje južine. To je pomagalo. Mirko se je začel učiti ter postal dober kakor drugi součenci njegovi.

Vidite, dragi moji otroci, to so bili brdki součenci. Srečna tista šola, ki ima take šolarje!

Cvetice.

Milica je jako rada imela cvetice. Cvetice so res lepe, lepó dišé. Treba pa je vedeti, da jih nam ni imevati v sobi, kjer špimo. Če jih vso noč zapremo v malo sobo, skazijo nam v nji zrak, ki nam je potreben za dihanje.

To so stariši Milici večkrat pravili. Milica pa jih ni poslušala.

Nekega dne je obiskala svojo prijateljico. Deklici sta se razveseljevali na vrtu pri cveticah. Vrnivši se domov, prinesla je Milica poln naróčaj lilij, rôž in drugih cvetic. Stariši so ji tudi ta večer rekli, naj cvetic ne nosi v spalnico. Toda ubogala jih ni. Šla je s cveticami v spalnico, zaprla tam okna in duri ter legla počivat.

Drugo jutro pa dolgo ni vstala. Mati jo gre klicat. A Milica je bila bolna. Glava jo je bolela takó, da ji je bilo skoro obupati.

Otroci, ne imejte cvetic v sobi, kjer spite!

Jezavi*) Maško.

Maško je bil jako jezav deček. Kader so ga stariši kaj malega pokregali ali mu

*) Jezav je človek, ki se rad jezi.

niso vsega dovolili, kar je hotel: tedaj se je začel čudno vèsti. Trgal si je lase z glave, vjedal se v ustnice, butal z nogami ob tla ter razgrajal, kolikor je mogel. V tem svojem srdu pa je bil zeló smešen. Ljudje so se mu krohotali in čim bolj se je jezil, tem bolj so se mu smejali. Naposled so ga hudomušni tovariši navlašč jezili, le da so se smejali.

Da je bil Maško mirnejše krvi in da se je ob opominih svojih starišev raji popboljšal, gotovo ne bi bil igrača svojim tovarišem.

Otroci, ne bodite jezavi, ker v jezavosti ste le smešni.

40.

Lastovke.

Pod streho neke hiše so si bile lastovke postavile več gnezd. Nekateri hudobni otroci so metali kamenje pod streho ter zbijali gnezda na tla. Ne da bi imeli usmiljenje z lastavicami, ki niso še bile godne, še smejali so se, kader je padlo kako gnezdo na tla ter so uboge negodne ptičice milo črvčale.

Oh, kakšno srce so imeli ti otroci!

Zakaj li preganjati lastovke? Saj so vender takó ljubke ptice! Spomladi prihajajo k nam iz gorkih krajev. Prve nam

one oznanjajo veselo pomlad. Če jih ne preganjamo, vračajo se vsako leto v stara svoja gnezda. Pri nas ostajajo do jeseni. Ko hitro nastopijo hladnejši dnevi, zapusté nas, plujoč v velikih jatah v gorkeje kraje.

Lastovke so nam tudi koristne, ker lovijo škodljive žuželke. Nekateri ljudje celo trdijo, da k hiši nosijo srečo. Neka pesem pravi o njih:

Ve pomladi ste znanilke,
Dobre sreče ste nosilke:
Kjér si dom postavite,
Blagor tja pripravite! —

Zatorej: ne preganjajte lastovk!

41.

Petrolejska svetilnica.

Trije dečki, bratje Dragotin, Vekoslav in Božidar, sedeli so zimskega večera kakor po navadi s svojo materjo okrog mize ter se učili iz svojih knjig. Mati gre za trenotek iz sobe. Dečki, pustivši knjige, prično drezati v petrolejsko svetilnico, ki je gorela na mizi. Drezajo in drezajo, dokler se svetilnica ne prevrne in razbije. Petrolej se razlije po mizi ter vname. Jamejo goreti knjige in namizni rdeči prt. Dečki prično kričati. Mati priteče v sobo, da bi pogasila ogenj. Da ni bila tako hitro pri rokah, morda bi bil ogenj upepelil še celo hišo.

Materi se posreči ogenj pogasiti; a vsi so se bili močno prestrašili.

Na srečo se otroci niso opekli.

Previden bod' z gorljivimi rečmi,
Da se nesreča kaka ne zgodi.

42.

Čebele.

Čebele so res ljubke in pridne živalce. Svoje hišice si zidajo čudovito spretno. Take hišice imenujemo panje. Najraji se naselijo tam, kjer je dosti cvetic in so bistre vode. Čebelo, ki leže jajca, spoštujejo tovarišice kakor kraljico. Strežejo ji kakor gospe. Vsaka čebela ima svoje delo. Nekatere so vratarke ter stražijo vrata. Druge strežejo kraljici. Zopet druge letajo od cvetice do cvetice ter si nabirajo sladko strd. Vsaka čebela mora kaj delati. Če je katera lena, zapodé jo, ker brez dela ni jela.

Gorje njemu, ki bi se predrznil čebele nadlegovati. Združijo se vse in gredo z vojsko nanj. To dobro ve Trtnikova Ivanka. Mati ji je večkrat dejala, naj pusti čebele pri miru. Nekega dne pa se približa panju ter prične nadlegovati čebele. Oj, da ni tega storila nikoli! Čebele se ljuto zaženo vanjo ter jo pikajo od vseh strani. Trtnikova Ivanka prične kričati in se spusti v dir.

A čebele za njo! Huda bi se bila godila s Trtnikovo Ivanko, da ji niso pritekli na pomoč nekateri ljudje, rešivši jo razdraženih čebel. Zdaj se pa Trtnikovi Ivanki ne ljubi več, da bi hodila čebele dražit.

43.

Vino.

Radinko je bil deček, ves mrtev na vino. Če je le mogel priti do njega, pil ga je takó poželjno, da je morala človeka grabiti jeza. Bil je še majhen majhen, pa je že imel grdo to navado! Nekega dne pozabi njegova mati steklenico vina na mizi. To je bilo kaj za Radinka! Brž prime steklenico, nagne jo k ustom in pije, pije, dokler more.

Ko se mati vrne in opazi skoro prazno steklenico na mizi, povpraša: „Kdo je spil vino?“ „Jaz ga nisem, jaz ga nisem,“ déje Radinko. A vino ga je bilo že omotilo. Kmalu na to prične uganjati take norčije, da je bila prava sramota. Mati ga je kaznovala. A ni dosti pomagalo. Radinko je vendar tudi pozneje rad pil. Ko je dorasel, bil je hud pijanec. Vsi so ga zaničevali ter se ga ogibali.

Kako grdo je videti človeka — pijanega! —

Kdor drugemu jamo koplje, sam va-njo pade.

Hudobna Vidoslava se je kratkočasila nekega dne s tem, da je na vrtu trosila male steklene kosce. Trosila jih je pa baš tam, kamor je navadno hodil vrtnar.

Ubogi mož je navadno bos hodil po vrtu. Vidoslava je želela, da bi si vrtnar porezal noge ob ostrem steklu. Hudobni otrok! Je li to veselje narediti komu kaj slabega? Pravični Bog pa je dobro kaznoval Vidoslavo. Natrosivši steklene kosce po tleh, deklica ugleda črička. Vidoslava steče za njim, da bi ga ujela. A spotaknivši se ob kamen, pade kakor je bila dolga in široka baš na natrošene steklene kosce. Ob njih si poreže roke in obraz. Jokaje in krvaveč leze domov, kjer ji mati izpere rane.

Otroci, zapomnite si dobro pregovor, ki pravi: „Kdor drugemu jamo koplje, sam va-njo pade“.

Napačna darežljivost.

Bogat gospod sreča starega berača, ki se je počasi ob palici pomikal po cesti.

Berač gospoda poprosi ubogajme. Ta mu zaničljivo vrže krajcar pred noge ter ošabno ide dalje. Ubogi starček pa se ni mogel skloniti, da bi pobral krajcar. V tem pride mimo žena s svojim sinčkom. Ugledavši starčka, reče sinčku: „Dej, skloni se na tla in poberi ubožčku krajcar“. Deček krajcar pobere in ga dá starčku. „Bog te blagoslovi, dragi dobri otrok,“ izpregovori ubožček ter ide dalje svojo pot.

Dragi otroci! Ubogajme dajati, to je lepa reč, samo da je dajemo z dobrim srcem. Ne posnemajte torej tistega gospoda, ki je beraču vrgel krajcar pred noge kakor psu kost. Milosrčnosti ne kaže le darovan krajcar ali podeljen kosec kruha, nego kaže jo tudi uljudna ljubezniva beseda. Tudi ubožčki so naši bratje. Zatorej jim pomozimo, a ne žalimo jih! Tudi ubožčki so stvari božje!

Da darilo bo veljalo kaj,
Z dobrim srcem je beraču daj!

46.

Ne kadite!

Ratko je bil lep deček, samo zobé je imel črne kakor kotel. Vrh tega mu je smrdelo iz ust kakor jetičnim ljudem. Bled je bil ko smrt. Vsak, ki ga je videl, dejal

je: „Ta deček mora biti bolan“. In res, Ratko je bolestoval. A zakaj neki, kaj mislite? Čujte! Komaj je revče shodilo, že je pobiralo ostanke smodek, ki so jih metali proč njegov oče in drugi odrasli ljudje. Ko ga nihče ni videl, kadil je te ostanke — te „čike“. Da Ratko ni kadil, da je ubogal svoje stariše, kateri so mu kajo prepovedali, zdaj bi bil ves drugačen! Imel bi lica, kakor „kri in mleko“. Njegovi zobje bi bili beli, kakor da so slonokoščeni! Pa tudi iz ust ne bi mu smrdelo!

Otroci! ako hočete biti zdravi, ne kadite! Tobak je že marsikoga v rani mladosti spravil v grob!

47.

D e d.

Potokarjev Lovro — ali vam je dober starček! Druge skrbi nima, kakor za drage samosrajčne svoje vnučke! Če piše, že so vsi okoli njega! Ta mu sede na koleno, drugi spleza na stolovo naslonilo, tretji ga potegne za pišočo roko, da mu pero naredi mačko na papir . . . In vender stari Lovro vse potrpi, saj je tako dober! Če pa počiva, obsujejo ga vsi njegovi vnučki. Ta ga prosi, naj mu pové povestico, drugemu starček obljubi, da ga popelje na polje. In svojo

obljubo tudi spolni. Takó, vidite, ima Potokarjev Lovro zmerom opravilo z vnučki svojimi.

A kader je njegov god? Oj, takrat je vsa hiša po konci. Vnučki mu pritekó voščit, a on ima vsakemu pripravljen darček. Ves vesel čuti se pomlajenega med veselimi otroki!

Kaj ne, ljubi otroci, lepó je, kdor ima dobrega deda? In vi, ki ste takó srečni, da ga imate, spoštujte in ljubite ga zmerom. Dober ded je pravi blagoslov božji!

48.

Čuvajte svojih oblačil!

Dragojila je bila zeló ošaben otrok. Nekega dne se ji krilo nekoliko strga. Da bi pa mater primorala, da ji kupi novo krilo, poveča si luknjo na krilu in kos celó odtrga. Mati pa hitro spozna Dragojilino hudobnost ter jo hoče za to kaznovati. Krilo zakrpa s kosom, povsem različnim od krila ter Dragojilo prisili, da hodi s tako zakrpanim krilom v šolo. Dragojiline tovarišice so se smejale; Dragojilo pa je bilo sram. Odsehdob je ošabnica znala bolje čuvati svojih oblačil.

49.

Prvi dar.

Gospod učitelj je dejal Cirilu: „Ciril, če se bodeš dobro učil pisati, napišeš o

godu svojega očeta pisemce, s čimer ga gotovo veselo iznenadiš“.

Ciril si je te besede k srcu vzel. Pridno se je vadil pisanja. O godu svojega očeta je mogel z učiteljevo pomočjo pisati očetu svojemu. V pismu je izrazil, da prvi svoj list pošilja očetu, da mu vošči vse dobro za god ter mu obljubuje, da bode vedno dober.

Oj, kakó je bil oče vesel Cirilovega pisemca! Objel je dečka, poljubil ga na čelo ter mu daroval knjigo z zlato obrezo, knjigo polno najlepših podob. To je bil Cirilu prvi dar. Presrečni deček je ogledoval lično knjigo na vse strani ter jo prelistoval. Radosten smeh se mu je zibal na ustnicah. Bil je tako zadovoljen, kakor še nikdar. Pa tudi kasneje se je zmerom rad spominjal lepega tega dne.

Vsem ljubo in milo
Prvo je darilo.

50.

Avemarija.

Uboga, v žalno obleko odeta žena, šla je poletnega večera po potu. Zdajci zazvoni avemarijo. Žena se ustavi, prekriža ter tiho šepeče pred se. Albina jo vidi ter vpraša svojo mater: „Mati, kaj li dela ona žena?“ Mati ji odgovori: „Ura molitve je, Albina

moja! Uboga žena torej moli, morda za svoje stariše, ki so ji umrli. Oh, dragi otrok moj, molitev je lepa reč! Bog jo posluša in usliši, če prihaja iz dobrega srca. Zatorej, Albina, nikoli ne zabi moliti, posebno zjutraj in zvečer, da bodeš zmerom dobra. Moli za svoje stariše, brate in sestre. Verjemi mi, da se bodeš odmolivši čutila srečno.

Molitev miljenih otrok
Posluša rad mogočni Bog;
Zatorej sklepajte rokē,
K Bogu pošiljajte prošnje!...

51.

Bodite dobri in bodete srečni!

Srpoš je bil dober deček. Bil je zmerom vesel, priden, ljubezniv in prijazen. Vsi so ga radi imeli. Kader radi boleznι ni mogel v šolo, žalostni so bili učenci in učitelj. Ko je pa šel v šolo, težko so ga pričakovali stariši doma. Brezi Srpoša se jim je zdela vsa hiša prazna. Srpoš je bil veselje vsem, ki so ga poznali. Bil je srečen deček. Kako lepo je pač, če je človek dober! Otroci, posnemajte Srpoša in bodete srečni!

52.

Mali nemirnež.

Vitko ni mogel biti nikoli z mirom. Vedno se je gibal, plesal, skakal. „Vitko“,

dejala mu je mati, „ne bodi vender tako razposajen! Videl bodeš, da še padeš. Tedaj bodeš moral mirovati!“ Toda Vitko ni poslušal matere svoje. Kaj se prigodi naposled? Padel je raz stol ter si zlomil nogo. Moral je dosti trpeti in štirideset dân ležati v postelji. Niti geniti se ni mogel samih bolečin. Da je ubogal dobro svojo mater, predla ne bi mu zdaj tako huda.

53.

Materina ljubezen.

Neka žena je imela troje otrok: jeden je bil hrom in nekoliko grbast. Ko je žena s svojimi otroki hojevala na izprehod, vodila je zmerom nesrečnega hromčka pod pazduho ter sočutno pazila nanj. Pa tudi doma je zanj bolj skrbela, nego za druga dva otroke, ki sta bila zdrava in čvrsta.

Posnemajte tudi vi, otroci, blago to mater! Ako imate nesrečnega bratca ali nesrečno sestrico, sploh: ako imate nesrečnega tovariša, ljubite ga, pomagajte mu! Vediti, da taki nesrečniki bolj potrebujejo ljubezni naše in skrbi!

54.

Slepa žena.

Ubogi slepi ženi je na cesti pala palica, na katero se je opirala. Tedaj počene ter

jo z veliko težavo išče po tleh. To vidijo nekateri poredni otroci. Ne, da bi se usmili slepe žene ter ji pobrali palico, še smijali so se, ko je uboga slepica dolgo časa zastonj iskala izgubljene palice. V tem pride po cesti neki mož. V srce se mu smili uboga, stara, slepa žena. Pobere ji palico ter poredne otroke po zasluženji prav hudo okrega. Potem slepico sam spremi domov.

Otroci, pomagajte nesrečnikom, če le morete. Kdor pa uboge nesrečnike zasmehuje, ta je hudoben človek!

55.

Nevarna igra.

Petko se je igral s tem, da je češplje metal v zrak; potem pa padajoče sadje lovil v odprta usta ter je požiral. Prvo češpljo je srečno požrl. Isto tako drugo. Zdaj vrže v zrak tretjo češpljo, ki je bila mnogo debelejša od onih dveh. Prileti mu s tako močjo v usta, da mu zastane v grlu. Ni je mogel ne požreti, ne spraviti iz grla. Mislite si Petkovo trpljenje! Bil je višnjevo-rdeč v obraz. Toliko da se ni zadušil.

Odslej pa Petko ni maral več za nevarne igre.

Snaga.

Stojanka je bila snažna deklica, da jo je bilo lepo gledati. Zjutraj, komaj je vstala, umila si je roke in obraz, počesala se ter si okrtačila oblačilo. Tonka, njena sestra pa je bila vsa drugačna. Če njena mati ni pazila nanjo, šla je Tonka v šolo neumita. Bila je takó lenobna, da je jokala, če ji je mati ukazala, naj se umije. Snažna Stojanka je bila zmerom lepa in zdrava, Tonka pa grda in bolehná. Prav je govorila njena mati, ko ji je rekala: „Tonka ubogaj me, bodi snažna, pa bodeš tudi zdravejša“.

Vsak otrok naj vé, da snaga
Je ljudém in Bógu drága.

Po delu plačilo.

Milinko je hodil v šolo, a do učenja ni imel veselja. Čas je tratil, nikoli ni bil pazen in učil se ni ničesar. Bil je zadnji v šoli. Mati mu je sicer prigovarjala: „Uči se, Milinko, uči!“ A vse je bilo zastonj. Ko pa se je sklenilo šolsko leto, dobili so pridni otroci lepa darila; Milinko — ničesar. Zato je domov prijoal, tu razgrajal in hotel vse po hiši raznesti. Tedáj pa mu je mati dejala:

„Prav ti je, Milinko! Da si se učil, imel bi zdaj tudi ti darilo. Po delu — plačilo!“

58.

Ne bodite zmrzli!

Rájica je bila lenobna deklica in takó zmrzla, da je bila prava sramota. Zjutraj jo je bilo stežka spraviti iz gorke postelje. Umiti se ni hotela za noben denar, če ni bila voda môrna.*) Niti podobna ni bila svojemu bratcu Ruđetu. Ta je bil čvrst, vesel in zmerom zdrav deček. Vstajal je radovoljno ob svoji uri. Naj se je tudi led delal, umil si je v mrzli vodi roke, obraz in vrat. In baš zaradi tega, ker Rude ni bil zmrzel, bil je zdrav kakor riba. Njegova sestra Rájica pa je že kričala, če je videla le okno malce odprto. Najmanjši vetrec ji je potresal kosti. Najraji je posedala na ognjišči za plapolčim ognjem. Sključena in bolehná je toževala o svojih nadlogah kakor onemogla stárica. A skoro ni bilo drugače mogoče, kajti deklica je bila lenobna in zmrzla.

59.

V o z.

Vinko se je peljal z materjo in z nekaterimi gospodi v velikem skupnem vozu. Še

*) Môrna = mlačna.

predno se je voz popolnoma ustavil, poskakovali so nekateri gospodje ž njega. Vinko, to videč, hoče tudi skočiti z voza. A mati zakriči: „Stoj, Vinko, stoj in počakaj, da se konji popolnoma ustavijo“. Toda bilo je zastonj. Vinko ne posluša materinih besedij ter skoči z voza. Kaj se zgodi? Pade na tla ter si nogo zvine. Bilo ga je treba nesti domov. Vidite, taka se godi neubogljivim otrokom! Kar odrasel človek lahko naredi, tega ne more zvršiti otrok. In celó za odrasle ljudi je tako poskakovanje z voza nevarno. Tega je Vinko sedaj popolnoma uverjen. Ubožec mora ležati in dosti trpeti. Da je poslušal svojo mater in počakal, da se voz ustavi, zdaj ne bi trpel in jokal.

60.

Materina slika.

V neki vasi sta živela oče in mati, ki sta imela jedinega sinčka Stojana. Ker je bil dober in bistre glave, skleneta, da ga pošljeta v mestne šole. Prišel je dan, ko je Stojan moral zapustiti domačo vas in drage svoje stariše. Mati jokajoč objame Stojana; potem mu izroči sliko, govoreč: „Vzemi, Stojanče moj, to je — moja slika! V mestu jo obesi nad vzglavje svoje postelje. Če bi kedaj imel biti neubogljiv svojim pred-

stojnikom, ali bi namerjal kaj slabega: to sliko glej! Tedaj se spomni matere svoje in gotovo ostaneš dober!"

Stojan je tudi tako storil. Vselej, ko ga je obhajala kaka skušnjava, pogledal je materino sliko in zdelo se mu je, kakor bi ga mati svarila . . .

Tako je Stojan rastle in ostal dober.

KAZALO.

	Stran
1. Ubog slepec	3
2. Bodite odkritosrčni!	3
3. Ljubite uboge nesrečnike!	4
4. Lenuh	4
5. Varujte šolske knjige!	5
6. Ne zasmehujte ubogih ljudi!	6
7. Okno	7
8. Opoldansko zvonjenje	7
9. Kaznovana radovednost	8
10. Škodoželjni otroci	9
11. Užigalice	10
12. Neusmiljeni Ivko	10
13. Milosrčni Bogdan	11
14. Ubogaj svoje stariše!	11
15. Laž ima kratke noge	12
16. Dobri deklici	12
17. Nemarni Srečko	13
18. Spoštuj starost!	13
19. Mala blebetavka	14
20. Škarje	15
21. Najdene reči treba vrniti!	16
22. Ne šali se!	16
23. Ne zasmehuj nikogar!	17
24. Naglica nikoli ni prida	18
25. Uči se od mravelj!	18
26. Sneg	19
27. Bahavna Malinka	20
28. Blagor milosrčnikom!	20
29. Stara mati	21
30. Mati ne vara	22
31. Na ulicah se spodobno vedite!	22
32. Zvesti pes	23
33. Bolna deklica	24
34. Ne igrajte se z orožjem!	25
35. Umazani Tonček	25
36. Ne lučajte kamenja!	26

	Stran
37. Ljubeznivi součenci	27
38. Cvetice	28
39. Jezavi Maško	28
40. Lastovke	29
41. Petrolejska svetilnica	30
42. Čebele	31
43. Vino	32
44. Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade	33
45. Napačna darežljivost	33
46. Ne kadite!	34
47. Ded	35
48. Čuvajte svojih oblačil!	36
49. Prvi dar	36
50. Avemarija	37
51. Bodite dobri in bodete srečni!	38
52. Mali nemirnež	38
53. Materina ljubezen	39
54. Slepa žena	39
55. Nevarna igra	40
56. Snaga	41
57. Po delu plačilo	41
58. Ne bodite zmrzli!	42
59. Voz	42
60. Materina slika	43

Pri Jan. Giontini-ju v Ljubljani se tudi dobivajo:

Car in tesar. — Zgodovinska pripovedka. — Poslovenil H. Podkrajšek	20 kr.
Cerkvica na skali. — Pravljičica	12 „
Čas je zlato. — Podučna povest za mladost. — Spisal F. Hofmann	36 „
Darinka mala Črnogorka. — Povest	20 „
Doma in na tujem. — Povest	20 „
Deset krajcarijev cesarja Jožefa. — Podučna povest	12 „
Dve čudapolni pravljici	16 „
Dve igri za slovensko gledališče. — 1. Juran in Sofija. — 2. Štepan Šubic	20 „
Erazem Predjamski. — Povest iz petnajstega stoletja	16 „
Genovefa sveta grobljaja. — Mična in ganljiva povest	16 „
Hildegarda zveličana cesarica. — Sveta povest	20 „
Hirlanda bretanjska vojvodinja. — Podučna povest	20 „
Hitri računar z ozirom na sedanji denar po avstrijski veljavi in na novo mero in vago. — Trdo vezan	40 „
Hubad, Pripovedke za mladino, I. in II. zvezek à 24 kr., III. zvezek	20 „
Izanami mala Japonka. — Povest	20 „
Jama nad Dobrušo. — Pravljičica	20 „
Jaromil. — Češka narodna pravljica. — Poslovenil H. Podkrajšek	16 „
Kako je izginil gozd. — Povest	20 „
Ključec lažnjivi	20 „
Kosi: Národne legende za slov. mladino I. zvezek 18 kr., II. zvezek 20 kr., III. zvezek	16 „

Knez Črni Jurij. — Zgodovinska Povest	20 kr.
Knjižnica za otroke. — (S podobami) 12 zvezkov à . . .	6 „
vseh 12 zvezkov skupaj	60 „
Mali Vseznalec ali zbirka lahko izpeljivih poskusov iz fizike, mehanike itd.	30 „
Močni barva Baybar. — Zgodovinska povest. — Kakeršno delo, tako plačilo. — Povest	24 „
Na valovih južnega morja. — Pravljica	14 „
Najdenek, povest za mladost	20 „
Narodne pripovedke za mladino. — Spisal Do- minicus. — I. in II. zvezek à 24 kr., III. zvezek	36 „
Naselnikova hči. — Povest	20 „
Pavljina nemški v slovenski obleki	20 „
Postojnska jama. — Popisal dr. Costa	20 „
Prst božji ali izgledi božjih kazni. — I. in II. zv. à	20 „
Repoštev, duh v Krkonoških gorah	20 „
Ribičev sin. — Pravljica	10 „
Saujske bukve (s podobami)	15 „
Sita mala Hindostanka, povest	20 „
Sree. — Preložila Janja Miklavčič. — 4 zvezki à	20 „
Skupaj v ličnih platnenih platnicah vezani	1 gl. 20 „
Strijc Tomova kočja ali življenje zamorcev v se- verni Ameriki. — Trdo vezana	70 „
Tian-Ling kitajski morsk razbojnik. — Povest	20 „
Venček vezilnih daril ali vošilne pesmice	20 „
Vošilna knjižica ali vošilni listi	20 „
Vrtomirov prstan. — Ljudska pravljica	20 „
Zbirka ljubavnih in snubilnih pism	30 „

